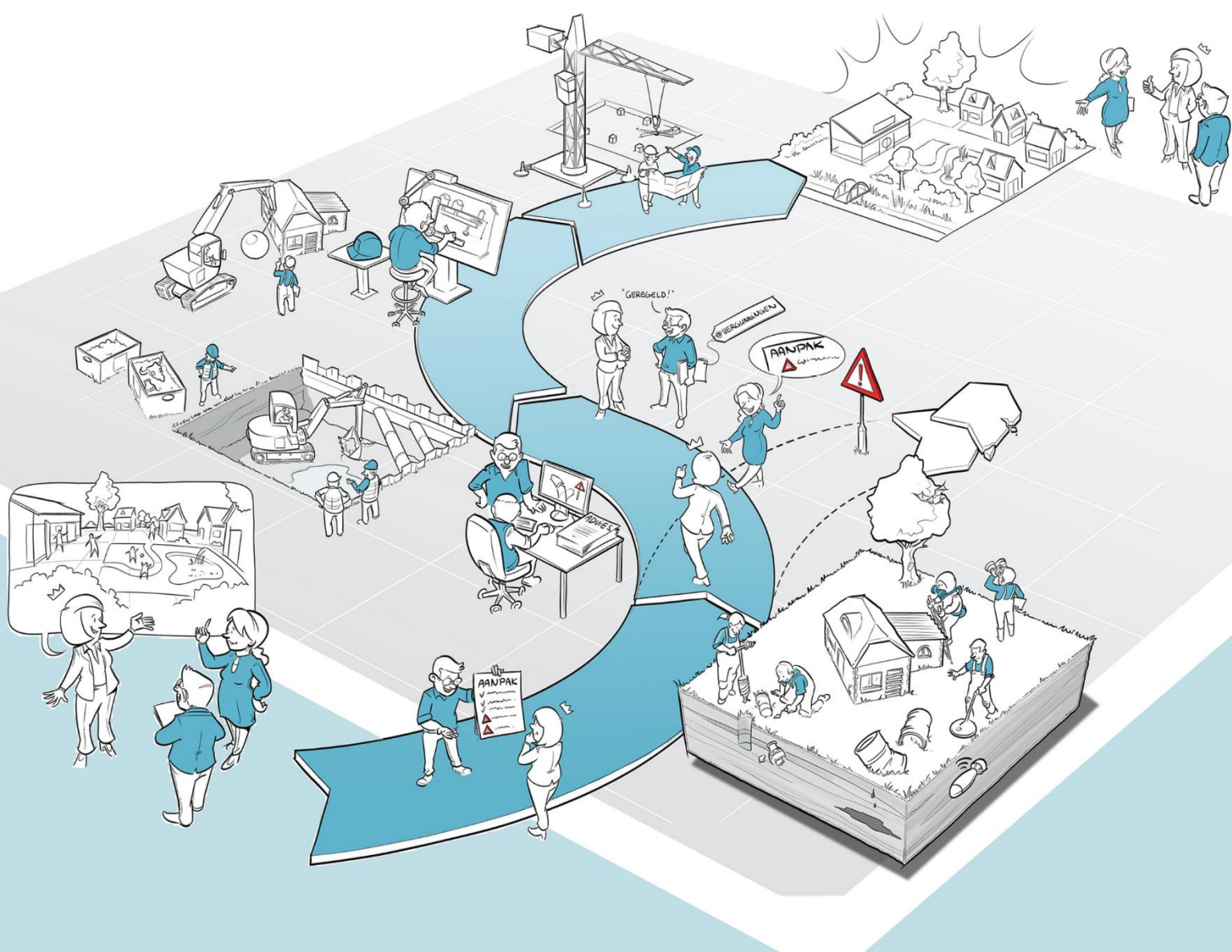

Natuurtoets Omgevingswet
Lies Frankenweg 1, Berkel en Rodenrijs

IDDS Ruimte & Ontwikkeling B.V.
 's-Gravendijckseweg 37
 2201 CZ Noordwijk
 IDDS.nl

Postbus 126
2200 AC Noordwijk
info@idds.nl
071 - 402 8586

KvK: 09157054
BTW: (5.1)(2)(e)
IBAN: NL21 RABO 0364 6212 22

Rapport

Natuurtoets Omgevingswet

Locatie : Lies Frankenweg 1, Berkel en Rodenrijs
Kenmerk : A6494-03\ (5.1)(2)(e) \nt1
Datum : 5 december 2024

Auteur : (5.1)(2)(e)
Vrijgave : (5.1)(2)(e)
Contactpersoon : (5.1)(2)(e)
Email : (5.1)(2)(e)
Telefoon : (5.1)(2)(e)

Opdrachtgever : Gemeente Lansingerland
(5.1)(2)(e)

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Gemeente Lansingerland is op 22 november 2024 een natuurtoets uitgevoerd aan de Lies Frankenweg 1 te Berkel en Rodenrijs. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar Hoofdstuk 8 Conclusie en advies.

Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant verstrend effect op soorten. Effecten van stikstof op het Natura 2000-gebied Meijendel en Berkheide zijn op voorhand niet uitgesloten maar door de grote afstand (>16 km) zeer onwaarschijnlijk. Daardoor adviseren wij navraag te doen bij het bevoegd gezag of een stikstofberekening hier doelmatig is.

Soortbescherming

Uit het bureauonderzoek en biotooptoets komt naar voren dat in het plangebied mogelijk meerdere geschikte verblijfplaatsen voor huismussen, steenuilen en vleermuizen aanwezig zijn. Tevens beschikt het plangebied mogelijk over functies voor de rugstreeppad. Daarnaast leidt het kappen van de houtopstand op het perceel mogelijk tot het vernietigen van essentieel foerageergebied van vleermuizen. Door middel van nader onderzoek moet vastgesteld worden of het plangebied een (essentiële) functie heeft voor deze beschermde soorten (Tabel 1).

Tevens kunnen binnen het plangebied en binnen de verstrendende invloedssfeer van de werkzaamheden vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (grotweg van 15 februari tot 15 augustus, in gebruik zijnde nesten zijn ook buiten deze periode beschermd). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient een broedvogelinventarisatie uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige. Indien broedende vogels aanwezig zijn, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest verlaten is.

Ook kunnen in omliggende gebouwen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn. Om verstoring van vleermuizen te voorkomen, wordt geadviseerd om de werkzaamheden uit te voeren tussen zonsopgang en zonsondergang. Wanneer dit niet mogelijk is, moeten lichtbronnen zo zijn afgesteld dat deze niet op omliggende gebouwen schijnen. Ook in de definitieve fase kan verstoring van vleermuizen worden voorkomen door geen verlichting te laten schijnen op de omliggende vegetatie en gebouwen.

Tabel 1: Overzicht van soorten waarmee in het vervolg van het project rekening gehouden moet worden.

Soortgroep	Soort (wetenschappelijke soortnaam)	Vervolgtraject
Amfibieën	Rugstreeppad (<i>Epidalea calamita</i>)	Ja, nader onderzoek
Broedvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is	Diverse algemene vogelsoorten	Mitigerende maatregelen
Broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorie 1 t/m 4)	Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Ja, nader onderzoek
	Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Ja, nader onderzoek
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Ja, nader onderzoek en mitigerende maatregelen
	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	
	Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	
	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	
	Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doel van het onderzoek	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	Opzet van het onderzoek	7
2.1	Bureauonderzoek	7
2.2	Veldonderzoek	7
2.3	Nadelige gevolgen	7
3.	Beschrijving van het plangebied en planvoornemen	9
3.1	Ligging en algemene beschrijving van het plangebied	9
3.2	Planvoornemen	12
4.	Gebiedsbescherming	13
4.1	Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden	13
4.2	Nadelige gevolgen en deelconclusie gebiedsbescherming	14
5.	Soortbescherming	15
5.1	Amfibieën	15
5.2	Broedvogels	16
5.3	Vleermuizen	20
5.4	Vlinders	22
5.5	Zoogdieren	23
5.6	Flora, Libellen, Reptielen, Vissen, Weekdieren, Overige insecten en Rode-lijstsoorten	24
5.7	Vrijgestelde soorten	24
6.	Nadelige gevolgen	25
6.1	Beschermde soorten waarop nadelige gevolgen verwacht worden	25
6.2	Beschermde soorten waarop geen nadelige gevolgen verwacht worden	26
7.	Advies en vervolg soortbescherming	29
7.1	Nader onderzoek	29
7.2	Mitigerende maatregelen	30
8.	Conclusie en advies	33
8.1	Gebiedsbescherming	33
8.2	Soortbescherming	33
9.	Literatuur en bronvermelding	35
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	36

1. Inleiding

Hoofdstuk 1 bestaat uit een korte uitleg waarom dit onderzoek noodzakelijk is. Tevens wordt het doel van het onderzoek toegelicht en als laatste volgt de leeswijzer van deze rapportage.

1.1 Aanleiding

Gemeente Lansingerland (hierna: opdrachtgever) is voornemens de houtopstand en de opstallen op het perceel aan de Lies Frankenweg 1 te Berkel en Rodenrijs te verwijderen en hier nieuwbouw te realiseren. Voorafgaand aan deze ruimtelijke ingreep dient onderzocht te worden of de werkzaamheden leiden tot nadelige gevolgen op flora en fauna, kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden in het kader van de Omgevingswet (hierna Ow) en/of effecten op wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). De opdrachtgever heeft IDDS gevraagd hiervoor een natuurtoets op te stellen om eventuele nadelige gevolgen op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Ow in beeld te brengen. Dit rapport presenteert de bevindingen van dat onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van de natuurtoets is te onderzoeken of:

- In het plangebied plant- en diersoorten kunnen voorkomen;
- Het plangebied een belangrijke functie voor plant- en diersoorten kan vervullen (bijvoorbeeld als essentieel foerageergebied, vliegroute, nest- of verblijfplaats);
- De ingreep mogelijk nadelige gevolgen heeft op deze flora en fauna;
- De ingreep mogelijk nadelige gevolgen heeft op beschermde natuurgebieden (zoals Natura 2000-gebieden en NNN);
- Door het treffen van passende preventieve maatregelen (hierna: mitigerende maatregelen) nadelige gevolgen op plant- en diersoorten kunnen worden voorkomen;
- Op basis van bovenstaande bevindingen nader onderzoek nodig is; en
- Op basis van bovenstaande bevindingen mogelijk een vergunning nodig is.

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 2 wordt de opzet van het onderzoek toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft de kenmerken van het plangebied en het planvoornemen. In Hoofdstuk 4 wordt dieper ingegaan op het onderdeel gebiedsbescherming van de Ow. De resultaten van het bureau- en veldonderzoek in het kader van de soortbescherming worden in Hoofdstuk 5 beschreven. In Hoofdstuk 6 worden de mogelijke nadelige gevolgen op flora- en fauna uiteen gezet en in Hoofdstuk 7 volgt het advies en mogelijke vervolgstappen in het kader van de soortbescherming. Ten slotte worden in Hoofdstuk 8 conclusies getrokken. Een overzicht van de gebruikte literatuur is terug te vinden in Hoofdstuk 9.

Bijlage I geeft een aantal aanbevelingen weer voor natuurinclusief bouwen.

2. Opzet van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe het onderzoek is opgezet. Hierbij wordt het bureauonderzoek, het veldbezoek en de effectbeoordeling toegelicht.

2.1 Bureauonderzoek

Door middel van bronnen- en literatuuronderzoek wordt onderzocht welke (beschermde) flora en fauna in de omgeving van het plangebied recent zijn waargenomen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna NDFF) van de afgelopen vijf jaar. Daarnaast wordt (vrij beschikbare) informatie geraadpleegd, zoals relevante verspreidingsatlassen en actuele websites (zie Hoofdstuk 9 voor de literatuurlijst). Hierbij wordt in een straal van drie kilometer rond het plangebied gekeken welke Vogelrichtlijn-, Habitatrichtlijn-soorten en nationaal beschermde soorten voorkomen. Daarnaast is in een straal van 500 meter rond het plangebied gekeken welke Rode-lijstsoorten hier voorkomen. Ook wordt de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden in kaart gebracht. Indien nodig worden gebiedsspecifieke documenten geraadpleegd om beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied in kaart te brengen.

2.2 Veldonderzoek

Tevens wordt een biotooptoets uitgevoerd. Dit betreft een veldbezoek met als doel een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. De bevindingen van het bronnen- en literatuuronderzoek worden in het veld getoetst en indien nodig aangevuld. Op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het plangebied, wordt een indicatie gegeven van het mogelijk voorkomen van (beschermde) flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt globaal geïnventariseerd welke biotopen en welke soorten (mogelijk) in en in de directe omgeving van het gebied aanwezig zijn. Het kan zijn dat op het moment dat een biotooptoets wordt uitgevoerd, niet alle soorten zichtbaar zijn. Soorten zijn bijvoorbeeld alleen nachttactief of in een bepaalde periode van het jaar aanwezig. Daarom worden de eisen die soorten/soortgroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratieroutes vergeleken en getoetst met de situatie in het veld. Op deze manier wordt het belang van het plangebied beoordeeld voor (beschermde) flora en fauna die niet zijn waargenomen gedurende de biotooptoets, maar desondanks toch kunnen voorkomen ter plaatse van het plangebied. De resultaten van de biotooptoets betreffen uitsluitend waarnemingen binnen het plangebied en de invloedssfeer van de werkzaamheden. Aangezien de werkzaamheden tevens in de directe omgeving plaatsvinden, is door opdrachtgever gevraagd circa 10 meter rondom het plangebied mee te nemen in de beoordelingen.

2.3 Nadelige gevolgen

Gebiedsbescherming

Op basis van de voorgenomen werkzaamheden, de resultaten van het veldbezoek en de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, zoals Natura 2000-gebieden en NNN, wordt bepaald of mogelijk sprake is van nadelige gevolgen op beschermde gebieden. Indien nadelige gevolgen op voorhand niet uitgesloten kunnen worden, wordt aangegeven welke vervolgstappen (zoals aanvullende toetsing en/of vergunningsaanvraag) noodzakelijk zijn. Een stikstofberekening is geen onderdeel van dit rapport. Indien stikstofeffecten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, kan wel geadviseerd worden om een stikstofberekening op te (laten) stellen.

Soortbescherming

Op basis van de veldkenmerken van het plangebied en de verspreidingsgegevens van soorten, wordt beoordeeld voor welke (beschermde) soorten het plangebied van betekenis kan zijn. Vervolgens wordt getoetst of de voorgenomen werkzaamheden kunnen leiden tot nadelige gevolgen op de potentieel aanwezige soorten, verblijfplaatsen, foerageergebied, rustplaatsen en/of nesten. Bij deze toetsing wordt gekeken naar de soorten zoals genoemd in de specifieke zorgplicht uit de Ow (art. 11.27 Bal). Deze soorten hebben een Nederlandse of Europese bescherming. Indien nadelige gevolgen niet op voorhand uitgesloten kunnen worden, wordt in kaart gebracht welke passende preventieve maatregelen (hierna: mitigerende maatregelen) getroffen moeten worden en/of een vervolgstappen (zoals nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien sprake is van nadelige gevolgen voor flora en/of fauna dient een vergunning Flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden.

3. Beschrijving van het plangebied en planvoornemen

Hoofdstuk 3 bestaat uit een gedetailleerde beschrijving van het plangebied, evenals een omschrijving in wat voor omgeving het plangebied ligt. Tevens wordt een beschrijving van de voorgenomen plannen weergegeven.

3.1 Ligging en algemene beschrijving van het plangebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien van de ligging van het plangebied ten opzichte van de directe omgeving. Hierop is te zien dat het plangebied ten noordwesten van Berkel en Rodenrijs ligt. De omgeving ten oosten van het plangebied bestaat uit stedelijk gebied met voornamelijk woonhuizen. Ten westen van het plangebied is voornamelijk open landschap in de vorm van weilanden en landbouwvelden aanwezig. Door het stedelijk gebied en de weilanden lopen enkele watergangen.

Figuur 1: Onderzoeksbied natuuroets binnen het blauwe kader ten opzichte van de direkte omgeving.

Het plangebied bestaat uit een perceel met daarop bomen, opschot, struiken en kruiden (Figuur 2). Op het perceel staan tevens een woning en een vervallen stal of schuur. De woning is één bouwlaag hoog met daarop een schuin zadeldak bedekt met dakpannen. De muur bevat hoogstwaarschijnlijk geen spouw. Rondom het perceel zijn ondiepe, met vegetatie begroeide, sloten aanwezig. Ten noorden van het plangebied ligt een diepere, recent gegraven watergang. De oevers hiervan zijn met grasbetontegels afgezet. Ten westen van het plangebied is inmiddels nieuwbouw gerealiseerd. Figuur 3 t/m 6 geven een algemene indruk van het plangebied.

Figuur 2: Onderzoeksgebied natuurtoets binnen het blauwe kader

Figuur 3: Overzichtsfoto richting noordoost.

Figuur 4: Impressiefoto. De zuidgevel van de woning binnen het plangebied.

Figuur 5: Impressiefoto. Noordzijde stal / schuur.

Figuur 6: Impressiefoto. Vanaf midden plangebied richting noordoost.

3.2 Planvoornemen

De opdrachtgever is voornemens om het perceel volledig te herontwikkelen ten bate van nieuwbouw. Dit houdt in dat bomen gekapt, struiken gerooid, gebouwen gesloopt en aansluitende sloten (grenzend aan het plangebied) gedempt worden.

4. Gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt weergegeven welke beschermde natuurgebieden in de directe omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Op basis van het bureauonderzoek en het veldbezoek wordt bepaald of (negatieve) effecten op deze beschermde natuurgebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden of vervolgonderzoek noodzakelijk is.

4.1 Ligging plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden

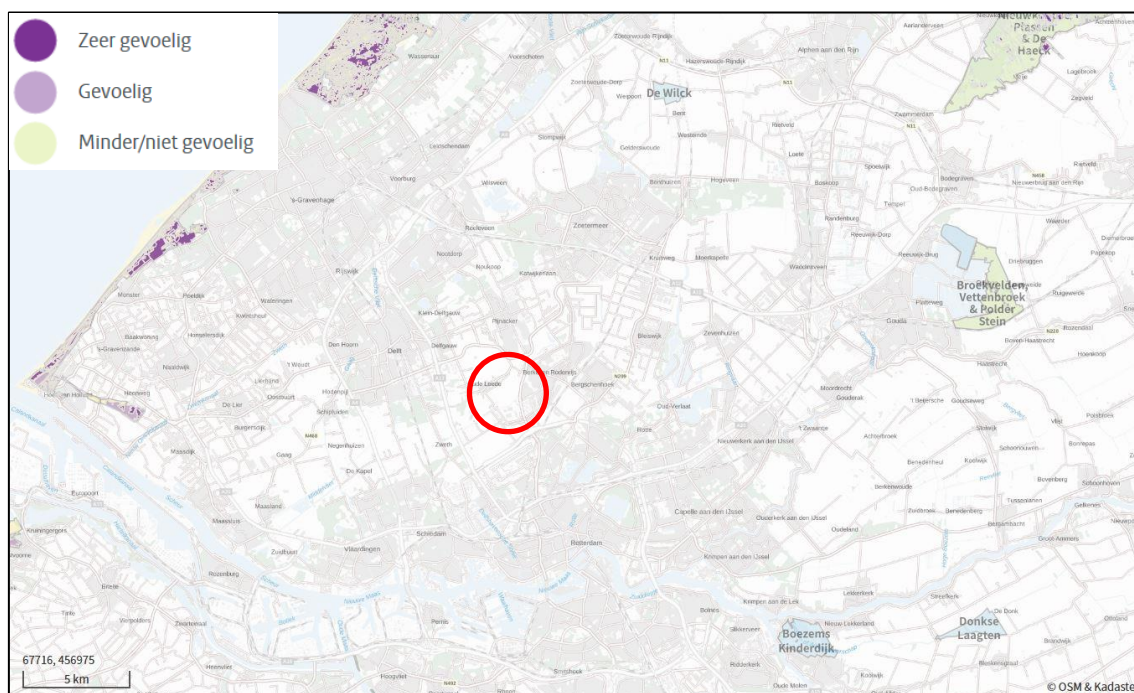
Het plangebied maakt geen deel uit van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebieden, NNN, belangrijk weidevogelgebied of strategische reservering natuur. In onderstaande tabel zijn de afstanden tot de dichtstbijzijnde beschermde gebieden vermeld, dit wordt tevens weergegeven in Figuur 7. Voor Natura 2000-gebieden worden alle gebieden binnen een straal van 10 kilometer vermeld. In Figuur 8 is een overzicht weergegeven van stikstof gevoelige habitattypen ten opzichte van het plangebied.

Tabel 2: Afstanden tussen plangebied en beschermde gebieden.

Beschermd gebied	Afstand tot het plangebied in meters
Natura-2000 gebied	15.030 – De Wilck (ongevoelig voor stikstof) 15.280 – Oude Maas (ongevoelig voor stikstof) 16.040 – Meijendel & Berkheide (zeer gevoelig voor stikstof)
Natuur Network Nederland (NNN)	720
Belangrijk weidevogelgebied	1.290
Strategische reservering natuur	3.300

Figuur 7: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

Figuur 8: Ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Bron: Aerius Calculator.

4.2 Nadelige gevolgen en deelconclusie gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied of het NNN. De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant verstorend effect op aangewezen habitatsoorten. Daarnaast zijn versturende effecten op habitattypen en -soorten, zoals trillingen, verdroging, verlichting en/of optische verstoring, door de ligging tussen bestaande bebouwing en de ruime afstand tot beschermde gebieden uitgesloten. Gezien de zeer lokale aard van de werkzaamheden en de afstand tot beschermde natuurgebieden zijn nadelige gevolgen op beschermde natuurgebieden op voorhand uitgesloten.

Effecten van stikstof op het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide zijn op voorhand niet uitgesloten maar door de grote afstand (>16 km) zeer onwaarschijnlijk. Daardoor adviseren wij navraag te doen bij het bevoegd gezag of een stikstofberekening hier doelmatig is.

5. Soortbescherming

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep weergegeven of, en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het plangebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als het veldbezoek. Het veldonderzoek is op 22 november 2024 uitgevoerd door een ecologisch deskundige van IDDS. In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden tijdens het veldbezoek.

Tabel 3: Weersomstandigheden tijdens veldbezoek (bron: Weeronline).

Datum	Temperatuur (°C)	Overheersende windrichting (Bft)	Bewolking	Neerslag
22-11-2024	6	N4	Geheel bewolkt	Geen

5.1 Amfibieën

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat onderstaande soort in de directe omgeving van het plangebied voorkomt.

Tabel 4: Waargenomen amfibieënsoort in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF).

Soort (wetenschappelijke soortnaam)
Rugstreeppad (<i>Epidalea calamita</i>)

Veldbezoek

Het plangebied herbergt meerdere schuilplekken voor de rugstreeppad in de vorm van houtstapels, opslagplaatsen, kassen en overige objecten die dienst kunnen doen als winterbiotoop. Een deel van de omliggende sloten zijn ondiep en visvrij, waardoor deze geschikt zijn om als voortplantingswater te dienen voor de rugstreeppad (Figuur 9). Hierdoor kan de aanwezigheid van de rugstreeppad binnen het plangebied niet worden uitgesloten. Tevens kan tijdens de werkzaamheden potentieel geschikt landhabitat en voortplantingswater ontstaan voor de rugstreeppad indien bouwzand wordt geplaatst. Indien de werkzaamheden stil komen te liggen, kunnen rugstreeppadden dergelijk bouwzand koloniseren of plassen die in bandensporen blijven staan gebruiken als voortplantingswater.

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere soorten (vrijgestelde) amfibieën waargenomen, zoals de gewone pad, kleine watersalamander en bruine kikker. Deze (vrijgestelde) dieren maken waarschijnlijk ook gebruik van de ondiepe, begroeide sloten, welke rond het plangebied liggen.

Figuur 9: Ondiep, visvrij water biedt potentieel geschikt voortplantingshabitat voor rugstreeppad, alsook andere (vrijgestelde) amfibieën.

5.2 Broedvogels

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in de directe omgeving van het plangebied waarnemingen zijn gedaan van verschillende vogels met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4). In de tabel hieronder wordt weergegeven om welke soorten het gaat.

Tabel 5: Waargenomen vogelsoorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4) in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF).

Soort (Wetenschappelijke soortnaam)	Beschermingscategorie
Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	4
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	4
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	2
Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	3
Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	4
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	2
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	3
Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	3
Ransuil (<i>Asio otus</i>)	4
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	4
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	1

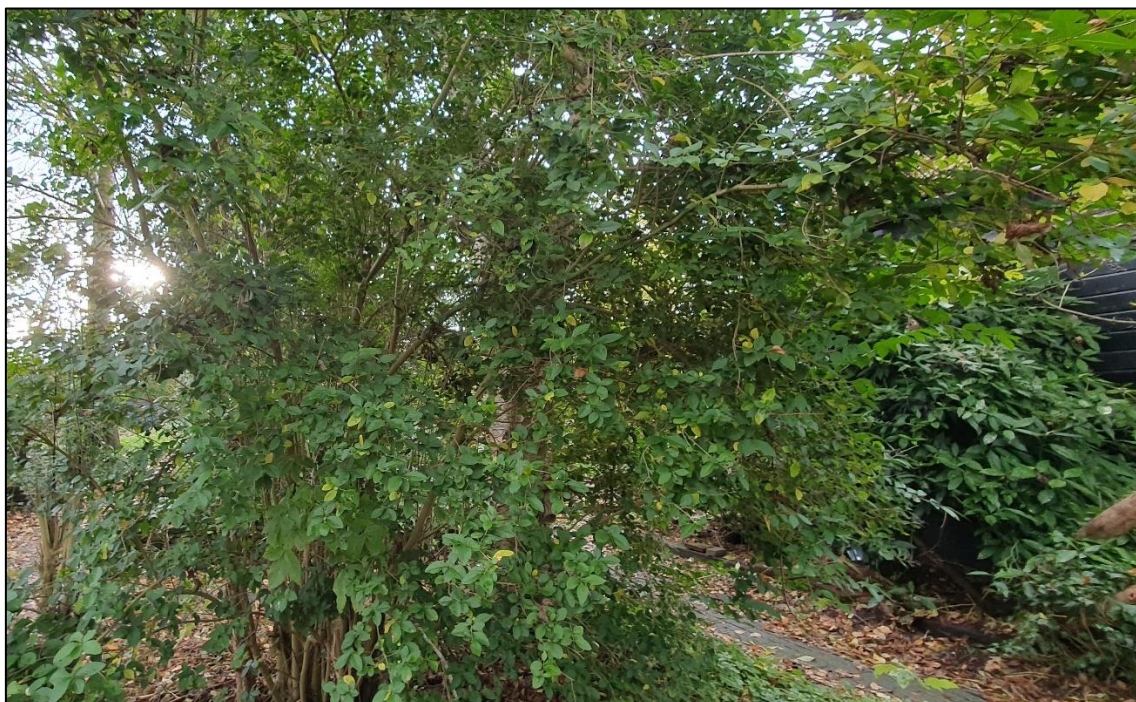
Veldbezoek

Het plangebied bevat bebouwing in de vorm van een woning met dakpannen. Enkele dakpannen liggen scheef en bieden daarmee toegang tot het dakbeschot (Figuur 10). Vogels als de huismus en spreeuw kunnen hier hun nest bouwen. De huismus is een vogelsoort met een jaarrond beschermd nest. Groenblijvende struiken, zoals o.a. liguster (Figuur 11) en

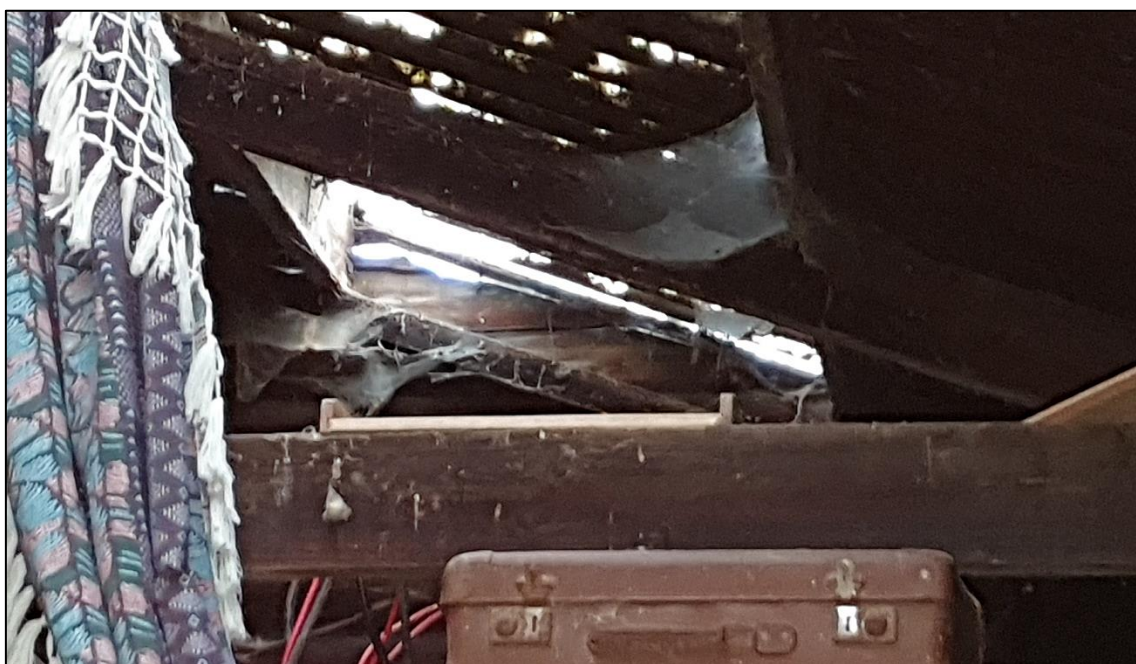
Japanse broodboom, welke van essentiële waarde kunnen zijn voor de huismus, zijn aanwezig binnen het plangebied, alsmede een voederplaats. In de omgeving van het plangebied zijn tevens zanderige gedeeltes te vinden welke de huismus kan gebruiken om te badderen. De huismus is tevens door de huidige bewoner van het perceel waargenomen. De huismus kan zodoende niet uitgesloten worden. Van de steenuil zijn waarnemingen bekend op circa 200 meter afstand van het plangebied. Gezien de ligging en de van het plangebied (een dorpsrand en open landschap) kan niet worden uitgesloten dat de steenuil gebruik maakt van het plangebied. Het plangebied beschikt over meerdere potentiële nestlocaties voor de steenuil; via openingen in de vervallen schuur kunnen steenuilen een mogelijke nestlocatie bereiken (Figuur 12). Ook zijn meerdere houtstapels en kleine opslagplaatsen aanwezig, waar een steenuil gebruik van kan maken.

Figuur 10: Losse of scheefliggende dakpannen bieden potentiële nestlocaties voor de huismus.

Figuur 11: Groenblijvende struiken (o.a. liguster) bieden functioneel leefgebied voor de huismus.

Figuur 12: Openingen in de vervallen schuur bieden toegang tot een mogelijke nestlocatie van de steenuil.

De schuur is toegankelijk voor diverse soorten vogels, middels kieren en spleten. In de schuur zijn tevens gebruikte vogelnesten aangetroffen, vermoedelijk van witte kwikstaart (Figuur 13). In de bomen en struiken kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest tot broeden komen. In enkele bomen zijn restanten van duivennesten waargenomen. Ook in de sloten rondom het plangebied kunnen watervogels zonder jaarrond beschermd nest tot broeden komen, zoals de waterhoen, welke tijdens het veldbezoek is waargenomen (Figuur 14).

Figuur 13: Een gebruikt vogelnest in de schuur, vermoedelijk van witte kwikstaart.

Figuur 14: Weelderige water- en oevervegetatie biedt nestgelegenheid voor (algemene) watervogels.

De gierwaluw maakt zijn nest in gebouwen, zoals ruimten onder dakgoten, losliggende dakpannen, gaten bij regenpijpen, gaten in muren. De nestopening moet een ruime aanvliegeroute hebben van minimaal 2,5 meter hoogte. De gebouwen in het plangebied zijn laag en omgeven door bomen en hoge struiken, wat het onmogelijk maakt om een potentieel nest te bereiken. De gierwaluw wordt zodoende niet verwacht binnen het plangebied. Boomvalk, buizerd, sperwer en havik worden niet binnen het plangebied verwacht door het ontbreken van horsten en kraaien- en eksternesten en door continue verstoring door menselijke aanwezigheid. Grote gele kwikstaart wordt niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van geschikt

broedbiotoop, namelijk oevers van snel tot zwak stromende beken en rivieren omzoomd door loofbos. Binnen het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied staan geen nestkasten voor kerkuilen. De vervallen schuur beschikt niet over openingen die groot genoeg zijn om de kerkuil toegang te bieden. De kerkuil wordt zodoende niet verwacht binnen het plangebied. Ooievaar wordt niet in het plangebied verwacht door het ontbreken van hoge plekken, zoals telefoonpalen, schoorstenen, kerkstorens, hoogspanningsmasten of door de mens gemaakte nestplaatsen. Ten slotte wordt de ransuil uitgesloten door het ontbreken van zeer dichte coniferen die als winterroestplaats kunnen dienen en het ontbreken van oude kraaien- en eksternesten die de ransuil gebruikt als nest. Tevens zijn geen sporen (braakballen) aangetroffen van uilen.

5.3 Vleermuizen

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in de directe omgeving van het plangebied onderstaande vleermuissoorten voorkomen.

Tabel 6: Waargenomen beschermde vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF).

Soort (Wetenschappelijke soortnaam)
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)
Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)
Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)

Veldbezoek

Het plangebied herbergt mogelijkheden voor zomer-, individueel winter-, massawinter-, paar- en kraamverblijfplaatsen voor vleermuizen. De woning in het plangebied beschikt over scheeffliggende dakpannen. Deze bieden toegang tot het dakbeschot, waar vleermuizen als de gewone, kleine en ruige dwergvleermuis en de laatvlieger een verblijfplaats kunnen hebben (Figuur 15). In de schuur in het plangebied zijn meerdere kieren en spleten aanwezig en is daarmee ook toegankelijk voor vleermuizen. Daarnaast zijn in meerdere bomen in het plangebied holtes en scheuren aangetroffen waarvan vleermuizen zoals ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis gebruik kunnen maken als verblijfplaats (Figuur 16 en Figuur 17). Gezien de waterrijke omgeving kan de meervleermuis niet uitgesloten worden. Verblijfplaatsen kunnen tevens verwacht worden in de woning onder dakpannen of achterliggende ruimten. Bosminnende soorten als bosvleermuis, gewone grootoorvleermuis en franjestaart worden niet verwacht door het ontbreken van een bosrijke omgeving.

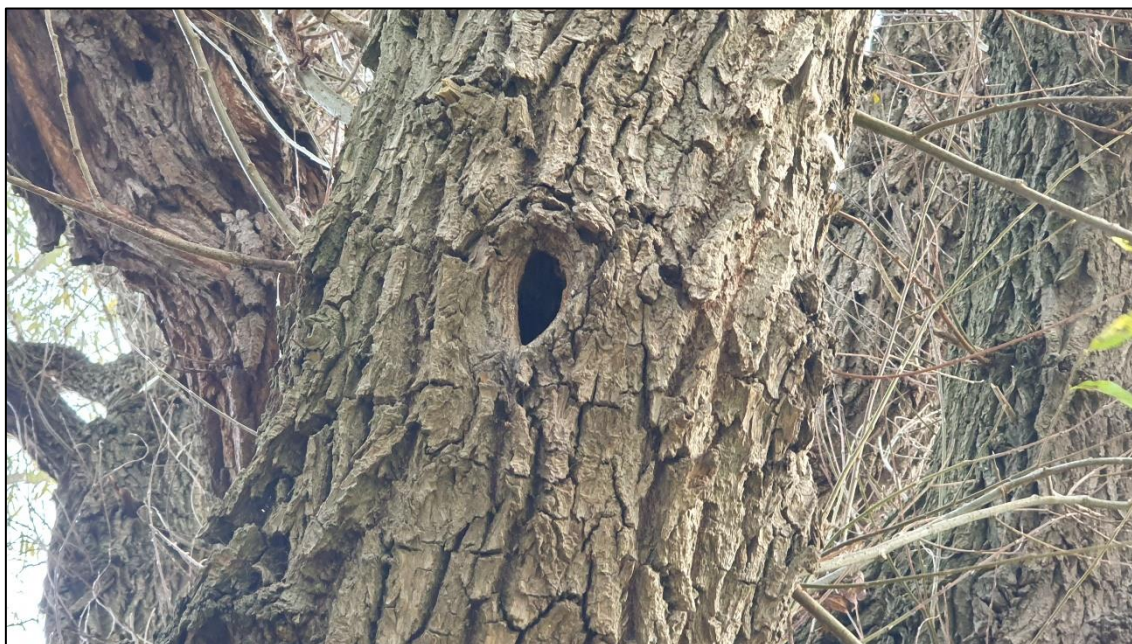
In de omgeving van het plangebied zijn nieuwbouwwoningen aanwezig. Via aanwezige kantpannen, daklijsten of andere kieren kunnen vleermuizen een potentiële verblijfplaats bereiken.

Figuur 15: Openingen onder dakpannen kunnen leiden naar achterliggende ruimten of het dakbeschot.

Figuur 16: Boomholten zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

Figuur 17: Boomholten zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

De bomen in het plangebied bieden lichte, wat insecten aantrekt en daarmee een functie als foerageergebied kan vervullen voor vleermuizen. In de omgeving zijn, door de aanwezigheid van braakliggende percelen enerzijds en relatief kale woonwijken anderzijds, weinig tot geen soortgelijke alternatieve foerageergebieden aanwezig. Zodoende wordt de functie als foerageergebied in deze situatie als essentieel gezien. Binnen het plangebied zijn geen uitgesproken lijnvormige landschapselementen aanwezig welke als vliegroute voor vleermuizen kunnen fungeren. Echter in de directe omgeving van het plangebied zijn lijnvormige structuren aanwezig in de vorm van (diepere) watergangen welke mogelijk kunnen fungeren als vliegroute. Echter wordt dit door de aanwezigheid van meerdere soortgelijke watergangen niet als essentieel gezien.

5.4 Vlinders

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat onderstaande soort in de directe omgeving van het plangebied voorkomt.

Tabel 7: Waargenomen beschermde vlindersoort in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF).

Soort (Wetenschappelijke soortnaam)
Teunisbloempijlstaart (<i>Proserpinus proserpina</i>)

Veldbezoek

De teunisbloempijlstaart komt voor op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen en heeft als waardplant wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De combinatie van habitateisen en waardplanten zijn niet aanwezig binnen het plangebied. Zodoende wordt de teunisbloempijlstaart niet verwacht.

5.5 Zoogdieren

Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat onderstaande soort in de directe omgeving van het plangebied voorkomt.

Tabel 8: Waargenomen beschermde grondgebonden zoogdiersoort in de omgeving van het plangebied (Bron: NDFF).

Soort (Wetenschappelijke soortnaam)
Boommarter (<i>Martes martes</i>)

Veldbezoek

De boommarter wordt niet verwacht binnen het plangebied, aangezien bos of parkachtige omgeving ontbreekt binnen en in de directe omgeving van het plangebied. De omgeving van het plangebied bestaat volledig uit nieuwbouwwijken en open weilanden, waardoor geschikt leefgebied voor de boommarter volledig ontbreekt. Zodoende wordt de boommarter niet verwacht binnen het plangebied.

5.6 Flora, libellen, reptielen, vissen, weekdieren, overige insecten en Rode-lijstsoorten

Bureauonderzoek en veldbezoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat van de soortgroepen flora, libellen, reptielen, vissen, weekdieren en overige insecten, binnen een straal van 3 kilometer, geen beschermde soorten zijn waargenomen. Daarnaast worden de binnen een straal van 500 meter waargenomen Rode-lijstsoorten, niet in het plangebied verwacht. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt ook binnen het plangebied. Beschermde soorten van deze soortgroepen worden daarom binnen het plangebied niet verwacht.

5.7 Vrijgestelde soorten

In de omgeving van het plangebied zijn enkele soorten waargenomen waarvoor binnen de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Het gaat hier om de volgende zoogdieren en amfibieën; bosmuis, bunzing, dwergmuis, egel, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Voor deze soorten geldt te allen tijde de specifieke zorgplicht in het kader van de Ow.

Het plangebied heeft een hoge ecologische waarde en beschikt over een groot potentieel aan verblijfplaatsen en foerageergebied voor kleine marterachtigen, egels en overige (vrijgestelde) zoogdieren. Deze kunnen een verblijfplaats vinden in de oude schuur, alsook schuilplaatsen in de takkenhopen. Ook rommelhoekjes en houtstapels zijn geschikt als verblijfplaats voor overige zoogdieren (Figuur 18). In het kader van de specifieke zorgplicht wordt gewezen op extra notie ten bate van deze dieren.

Figuur 18: Takkenhopen en houtstapels kunnen verblijfplaatsen bieden voor overige (vrijgestelde) zoogdieren.

6. Nadelige gevolgen

In dit hoofdstuk wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden nadelige gevolgen kunnen hebben op de (beschermde) soorten die volgens het (bureau- en veld)onderzoek in de omgeving van het plangebied voor kunnen komen. Allereerst komen de soorten aan bod waarop nadelige gevolgen niet uitgesloten kunnen worden. Vervolgens komen de soorten aan bod waarop geen nadelige gevolgen verwacht worden.

6.1 Beschermde soorten waarop nadelige gevolgen verwacht worden

Onderstaande tabel geeft per soort(groep) weer of naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden nadelige gevolgen te verwachten is. Tevens wordt weergegeven welk artikel en lid uit de Ow potentieel overtreden wordt.

Tabel 9: Onderstaande tabel geeft weer op welke soorten een nadelig gevolg verwacht wordt naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden en welk artikel en lid uit de Ow potentieel overtreden wordt.

Soort(groep)	Reden optreden mogelijke nadelige gevolgen	Artikel en lid Bal
Amfibieën		
Rugstreeppad	Binnen het plangebied en de directe omgeving is een geschikte combinatie aanwezig van zomerhabitat, winterhabitat en voortplantingswater. In de sloten rondom het plangebied is mogelijk geschikt voortplantingswater aanwezig. Verblijfplaatsen en voortplantingswater kunnen worden beschadigd en/of vernield. Daarom kunnen nadelige gevolgen op potentieel aanwezige rugstreeppadden niet worden uitgesloten.	§11.46, lid 1a, b, c en d
Broedvogels		
Algemene broedvogels	Vogels kunnen broeden in de bomen en struiken binnen het plangebied. De bomen staan binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tevens kunnen algemene soorten als de witte kwikstaart onder het dak broeden. Wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd worden en broedende vogels aanwezig zijn, worden broedende vogels verstoord, nesten vernield en vogels gedood. Nadelige gevolgen op broedende vogels kunnen daarom niet uitgesloten worden.	§11.37, lid 1a, b en d
Huismus	De woning binnen het plangebied heeft een toegankelijke dakrand. Door het slopen van de woning kunnen huismussen worden gedood, nesten worden beschadigd en/of vogels worden verstoord. Nadelige gevolgen op huismussen zijn daarmee niet uitgesloten. De bomen en struiken worden gekapt en gerooid. Hierdoor gaat tevens potentieel functioneel leefgebied van de huismus verloren.	§11.37, lid 1a, b en d
Steenuil	Binnen het plangebied is geschikt biotoop aanwezig, namelijk een dorpsrand en kleinschalig cultuurlandschap met een variatie van heggen, weiljes en knoestige bomen. Daarnaast zijn voor de steenuil toegankelijke schuren aanwezig. Wanneer de opstallen of houtopslagplaatsen binnen het broedseizoen worden verwijderd, kunnen individuen worden verstoord, gedood en nesten worden vernietigd.	§11.37, lid 1a, b en d

Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, meervleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger	De daken van het pand zijn toegankelijk voor vleermuizen, waardoor vleermuizen een verblijf onder de dakpannen kunnen hebben. Ook zijn holtebomen aanwezig die mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen bevatten. Door de sloop van het pand en de kap van de bomen kunnen vleermuizen worden gedood en/of verstoord. Ook kunnen verblijfplaatsen worden vernietigd. Nadelige gevolgen op potentieel aanwezige vleermuisverblijven zijn niet uitgesloten.	§11.46, lid 1a, b en d
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger	De bomen in het plangebied zorgen voor luwte wat insecten aantrekt en daardoor geschikt foerageergebied is voor vleermuizen. In de omgeving van het plangebied zijn geen soortgelijke alternatieve foerageergebieden. Door het vlakmaken van het perceel verdwijnt bos en daarmee mogelijk essentieel foerageergebied voor vleermuizen.	§11.46, lid 1d
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis	Tijdens de werkzaamheden kan gebruik gemaakt worden van bouwverlichting. Vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring bij hun verblijf en in essentiële delen van hun leefgebied. Als de lichtbundels op de aangrenzende bebouwing, vegetatie of de waterlichamen schijnen, kan een nadelig gevolg optreden voor vleermuizen.	§11.46, lid 1b

6.2 Beschermde soorten waarop geen nadelige gevolgen verwacht worden

Onderstaande tabel geeft per soort(groep) weer welke soorten niet verwacht worden en/of op welke soorten geen nadelige gevolgen verwacht worden.

Tabel 10: Onderstaande tabel geeft weer op welke soorten geen nadelige gevolgen verwacht worden naar aanleiding van de voorgenomen werkzaamheden.

Soort(groep)	Reden van uitsluiten nadelige gevolgen
Broedvogels	
Boomvalk, buizerd, havik, sperwer	Horsten ontbreken binnen het plangebied. Ook zijn geen oude kraaien- of eksternesten aangetroffen in het plangebied. De directe omgeving is ook te druk bezocht door verkeer en voetgangers, waardoor bij het broeden te veel verstoring zou optreden.
Gierzwaluw	Binnen het plangebied zijn geschikte broedlocaties aanwezig, zoals ruimten onder dakgoten, losliggende dakpannen, gaten bij regenpijpen, gaten in muren en neststenen. Echter door de hoogte van de woning en de aanwezigheid van bomen en struiken rondom de woning ontbreekt het aan voldoende aanvliegruimte voor de gierzwaluw om een potentiële nestlocatie te bereiken.
Grote gele kwikstaart	Binnen het plangebied is geen geschikt broedbiotoop aanwezig, namelijk oevers van snel tot zwak stromende beken en rivieren omzoomd door loofbos. Deze soort kan ook broeden in dorpen waar een rivier doorheen loopt.
Kerkuil	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van nestkasten voor uilen. Ook zijn geen voor de kerkuil toegankelijke schuren of zolders aanwezig.
Ooievaar	Binnen het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties aanwezig in de vorm van hoge plekken, zoals telefoonpalen, zeer hoge bomen, schoorstenen, kerktorens, hoogspanningsmasten of door de mens gemaakte palen met houten platform.
Ransuil	Binnen het plangebied zijn geen geschikte bomen (zeer dichte coniferen) die als winterroestplaats kunnen dienen. Tevens zijn geen sporen (braakballen) van uilen aangetroffen. Ook zijn geen oude kraaien- of eksternesten aangetroffen in het plangebied.
Vleermuizen*	
Bosvleermuis	Nadelige gevolgen op de bosvleermuis worden uitgesloten vanwege het ontbreken van een bosrijke omgeving in het plangebied. Verder zijn de twee bekende kolonies van de bosvleermuis in Nederland enkel bekend in boomholtes (enkele malen is een solitair

Soort(groep)	Reden van uitsluiten nadelige gevolgen
	mannetje in een gebouw aangetroffen) en in het oosten van het land.
Baardvleermuis, Brandts vleermuis	Nadelige gevolgen op baardvleermuis kunnen worden uitgesloten wegens het ontbreken van een bosrijk gebied in de omgeving van het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholtes, nest- of vleermuiskasten, zolders, de ruimte achtergevelbetimmering en vensterluiken van gebouwen. Winterverblijfplaats: voornamelijk ondergrondse ruimten als mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijskelders en (kasteel)kelders. Foerageergebied: bossen, bosranden en in kleinschalig gesloten landschappen.
Franjestaart	Nadelige gevolgen op de franjestaart kunnen worden uitgesloten wegens het ontbreken van bosrijk gebied met waterpartijen in de omgeving van het plangebied. Zomerverblijfplaats: boomholten en gebouwen (spleetvormige ruimte, zolders van kerken en boerderijen). Winterverblijfplaats: ondergrondse ruimten als forten, groeven, ijskelders en bunkers. Foerageergebied: bosrijk gebied met waterpartijen of waterrijke gedeelten. Langs en boven kleinschalige weilanden en akkers en in open veestallen.
Gewone grootoorvleermuis	Nadelige gevolgen op gewone grootoorvleermuis worden niet verwacht wegens het ontbreken van bosrijk gebied in de omgeving van het plangebied. Tevens zorgt de aanwezigheid van straatverlichting en/of andere felle lichtbronnen voor teveel lichtverstoring voor deze zeer lichtgevoelige soort. Zomerverblijfplaats: zolders, achter betimmeringen, daklijsten, vensterluiken, spouwmuren, onder dakpannen, vleermuiskasten, boomholten en spleten. Winterverblijfplaats: overwinterd in de nabijheid van de zomerverblijfplaats. Maakt vooral gebruik van ondergrondse ruimten, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders. Overwinterende gewone grootoorvleermuizen zijn echter ook op zolders en in kerktorens, en een enkele keer in boomholtes gevonden. Foerageergebied: in de directe omgeving van de verblijfplaats op beschutte plekken in bos, langs bosranden, lanen en kleinschalig parkachtig landschap waarbij ze lijnvormige structuren als hagen, rietkragen en houtwallen volgen. Vanwege de beperkte reikwijdte van de echolocatie en gevoeligheid voor wind mogen de onderbrekingen in lijnvormige structuren niet te groot zijn.
Grijze grootoorvleermuis	De grijze grootoorvleermuis heeft een voorkeur voor droge, open gebieden en warme valleien. Zuid-Nederland vormt de noordelijke grens van het verspreidingsgebied. Tevens zorgt de aanwezigheid van straatverlichting en/of andere felle lichtbronnen voor teveel lichtverstoring voor deze zeer lichtgevoelige soort. Zomerverblijfplaats: zolders, achter betimmeringen, daklijsten, vensterluiken, spouwmuren, onder dakpannen, vleermuiskasten, boomholten en spleten. Kraamkolonies voornamelijk op (kerk)zolders. Winterverblijfplaats: overwintert in de nabijheid van de zomerverblijfplaats. Foerageergebied: kleinschalig parkachtig landschap.
Tweekleurige vleermuis	Nadelige gevolgen op de tweekleurige vleermuis worden niet verwacht wegens het ontbreken van hoge gebouwen binnen het plangebied. Winterverblijfplaats: grotten, kelders en spleten in hoge gebouwen. Foerageergebied: half open agrarisch gebied, boven water en open plaatsen in het bos (zowel tussen als boven de boomkruinen).
Vale vleermuis	Nadelige gevolgen op de vale vleermuis worden niet verwacht, aangezien een warme zolder ontbreekt binnen het plangebied. Daarnaast ligt het natuurlijk areaal van de vale vleermuis vooral in het zuiden van Nederland, zodoende wordt de vale vleermuis niet verwacht. Zomerverblijfplaats: Kraamverblijven in warme (kerk)zolders, groeven en grotten. Solitair ook in kasten en boomholten. Winterverblijfplaats: grotten, groeven en kelders. In de winter vaak in grote groepen. Foerageergebied: open landschap met bomen, zoals parken, boven velden en weilanden, ook bij bebouwing. Prooi bestaat ook vooral uit bodemdieren.
Watervleermuis	Nadelige gevolgen op de watervleermuis worden niet verwacht, aangezien binnen het plangebied geen groot bos en donker, onbeschenen water aanwezig is. Zomerverblijfplaats: boomholten en spleten, maar ook kerkzolders, vleermuiskasten, bunkers en oude forten.

Soort(groep)	Reden van uitsluiten nadelige gevolgen
	Winterverblijfplaats: grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken en kelders. Foerageergebied: beschutte waterpartijen, of aan de beschutte kant van vijvers in landgoederen en parken, kastelen en visvijvers, smalle vaarten, langzaam stromende rivieren en beken.
Vlinders	
Teunisbloempijlstaart	De teunisbloempijlstaart komt voor op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen en heeft als waardplant wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. De combinatie van habitateisen en waardplanten zijn niet aanwezig binnen het plangebied.
Zoogdieren	
Boommarter	Binnen het plangebied is geen geschikt biotoop aanwezig, namelijk bos. Ook ontbreken bomen met holten van het juiste formaat binnen het plangebied.

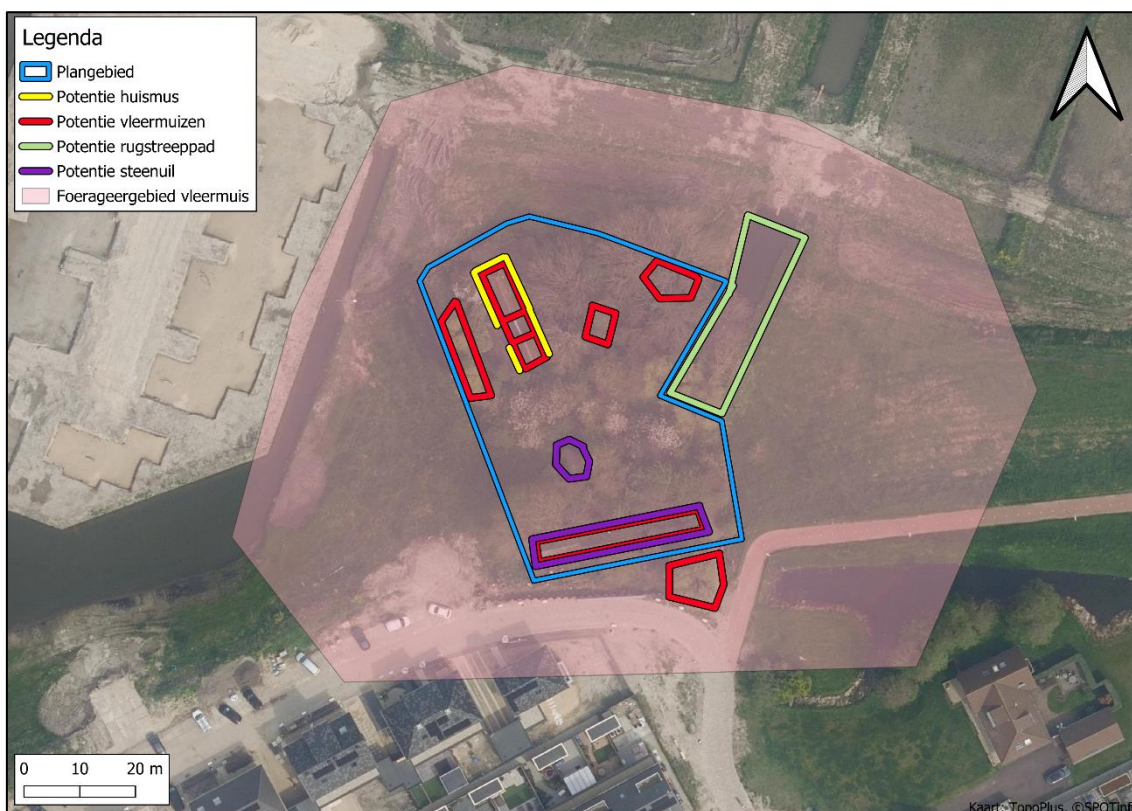
**Vleermuizen zijn een onderbestudeerde soortgroep waardoor het aannemelijk is dat meer soorten voorkomen in een gebied dan zijn opgenomen in NDFF. Om deze reden zijn in de tabel alle meest voorkomende vleermuissoorten in Nederland opgenomen.*

7. Advies en vervolg soortbescherming

In dit hoofdstuk wordt een advies gegeven betreffende de soortbescherming welke voortvloeit uit de bevindingen van het vorige hoofdstuk. Het gaat hierbij om soortgericht nader onderzoek waar mogelijk maatregelen uit volgen, mitigerende maatregelen waarvan al bekend is dat deze genomen moeten worden en zorgplichtmaatregelen.

7.1 Nader onderzoek

Op basis van de natuurtoets kan de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten niet worden uitgesloten (Figuur 19). Omdat bij uitvoering van de werkzaamheden sprake kan zijn van een schadelijke handeling die leidt tot een vergunningplichtig geval in het kader van de Ow, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar deze soorten. Zodoende kan beoordeeld worden of nadelige gevolgen uitgesloten kunnen worden en of maatregelen noodzakelijk zijn.

Figuur 19: Potentiële verblijfplaatsen steenuil, huismus en vleermuizen binnen het plangebied, potentieel foerageergebied vleermuizen en potentieel voortplantingswater net buiten het plangebied in de te dempen sloot.

Rugstreeppad: de te dempen sloot grenzend aan het plangebied biedt mogelijk een functie als voortplantingswater voor de rugstreeppad. Daarnaast zijn binnen het plangebied meerdere schuilmogelijkheden aanwezig in de vorm van houtstapels, opslagplaatsen, kassen en overige objecten die kunnen dienen als winterbiotoop. Nader onderzoek moet uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor de rugstreeppad.

Huisumus: de opstal in het plangebied beschikt over meerdere geschikte openingen waarin huismussen kunnen verblijven. Aangezien de soort op korte afstand is waargenomen, kan niet worden uitgesloten dat de soort in de woning binnen het plangebied broedt. Nader onderzoek

moet uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor deze soort. Voor het onderzoek naar de huismus zijn twee veldbezoeken nodig in de periode tussen 1 april en 15 mei, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen.

Steenuil: de steenuil kan mogelijk broeden in de schuur of in de houtstapels of opslagplaatsen binnen het plangebied. Nader onderzoek moet uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor de steenuil.

Vleermuizen: de opstal en de bomen binnen het plangebied zijn geschikt als zomer-, individueel winter-, massawinter-, paar- en kraamverblijfplaats voor rosse vleermuis, laatvlieger, kleine-, gewone- en ruige dwergvleermuis. Tevens vervult het plangebied mogelijk een functie als essentieel foerageergebied. Nader onderzoek naar deze soorten moet uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor vleermuizen. Gedurende een jaar gebruiken vleermuizen hun leefgebied op verschillende manieren (zie onderstaande tabel). Daarom dient nader onderzoek naar vleermuizen altijd op meerdere momenten (in de meeste gevallen vijf of zes keer) tijdens het actieve seizoen van vleermuizen uitgevoerd te worden. Hiervoor gelden specifieke eisen, zoals voorgeschreven tussenpozen, vanuit het Vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus). Door dit, door de Omgevingsdiensten voorgeschreven, protocol te volgen, bestaat grote mate van juridische zekerheid dat voldaan is aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning om na te gaan of soorten en functies van het plangebied in het geding zijn. In onderstaande tabel is weergegeven welke potentiële verblijfplaatsen binnen het plangebied aanwezig zijn, wanneer het onderzoek moet plaatsvinden en hoeveel bezoeken noodzakelijk zijn.

Tabel 11: Functie plangebied gedurende het jaar voor vleermuis.

Functie plangebied	Periode waarin onderzoek plaatsvindt	Aantal onderzoeken
Zomerverblijfplaats	15 april – 15 augustus	2 avondbezoeken en 1 ochtendbezoek
Kraamverblijfplaats	15 mei – 15 juli	
Paarverblijfplaats	15 augustus – 15 september	3 avondbezoeken
Massawinterverblijfplaats	1 augustus – 10 september	
Foerageergebied	15 april – 1 oktober	2 x 2 uur (waarvan 1 in de kraamperiode)

7.2 Mitigerende maatregelen

Vogels zonder jaarrond beschermd nest: diverse algemene broedvogels kunnen broeden in de bomen en struiken en in de watergangen binnen het plangebied. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd beschermd (grotweg van 15 februari tot 15 augustus, in gebruik zijnde nesten zijn ook buiten deze periode beschermd). Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten, dient een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een ecologisch deskundige. Indien tijdens een broedvogelinventarisatie broedende vogels aanwezig zijn, moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het nest verlaten is.

Vleermuizen: in de woningen in de omgeving van het plangebied zijn potentieel verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Vleermuizen zijn gevoelig voor lichtverstoring bij hun verblijven. Wanneer in het actieve seizoen (1 april t/m 31 oktober) van vleermuizen gewerkt wordt met (bouw)verlichting en deze verlichting op de omliggende panden geschoten wordt, kan verstoring ontstaan van vleermuisverblijven. In de periode 1 november t/m 31 maart zijn

vleermuizen inactief en heeft verlichting geen effect, in deze periode zijn dan ook geen beperkingen. Het advies luidt daarom om in de actieve periode (1 april t/m 31 oktober) niet met (bouw)verlichting op de omliggende woningen te schijnen om verstoring van verblijven van vleermuizen te voorkomen. Verlichting kan ook in de toekomstige situatie voor verstoring zorgen. Dit betekent dat in de toekomstige situatie niet met (extra) verlichting om de omliggende panden geschenen mag worden. Wanneer dit niet mogelijk is, moet nader onderzoek uitwijzen of vleermuisverblijven aanwezig zijn.

Rugstreepad: voor de rugstreepad kan tevens door het plaatsen van bouwzand, geschikt landbiotoop en voorplantingswater ontstaan tijdens de werkzaamheden. Hierdoor wordt geadviseerd om de werkzaamheden zoveel mogelijk aaneengesloten uit te voeren, zodat de rugstreepad geen kans krijgt om het plangebied te koloniseren. Indien de werkzaamheden onverhoopt stil komen te liggen wanneer het plangebied bouwrijp is gemaakt, wordt geadviseerd om eventueel aanwezig bandensporen uit te vlakken en zand af te dekken met plastic (en de randen van het afdekplastic in te graven, zodat de rugstreepad niet onder dit plastic kan komen) om zo kolonisatie van de rugstreepad te voorkomen.

Zorgplicht: het Besluit activiteiten leefomgeving (onderdeel van de Ow) kent een specifieke zorgplicht. Dit betekent dat alle maatregelen genomen moeten worden om nadelige gevolgen op flora en fauna te voorkomen. Dit geldt ook voor soorten die zijn opgenomen op de Rode lijst, flora en fauna met een gunstige staat van instandhouding, uitgezette dieren buiten hun natuurlijke verspreidingsgebied en (in het kader van ruimtelijke ontwikkeling) vrijgestelde soorten, zoals de huisspitsmuis. Daarom moeten de volgende maatregelen genomen worden:

- Maai voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het werkgebied kort. Hierdoor wordt het voor grondgebonden zoogdieren minder aantrekkelijk om te verblijven in deze zone tijdens de werkzaamheden.
- Voer de werkzaamheden rustig uit en in één richting van watergangen of wegen af. Op deze manier zijn dieren in de gelegenheid om te vluchten naar andere leefgebieden en worden ze niet de watergangen in of snelwegen op gejaagd waar ze kunnen verdrinken of aangereden.
- Wees tijdens de werkzaamheden alert op de aanwezigheid van (beschermde) soorten en geef deze de tijd en ruimte om te vluchten.
- Schakel steeds een deskundige in bij het aantreffen van (beschermde) soorten.
- Om te voldoen aan de zorgplicht voor de amfibieën die in de watergangen aanwezig kunnen zijn, dient rekening gehouden te worden met onderstaande:
 - De watertemperatuur mag tijdens werkzaamheden in of aan het water niet onder de 0° of boven de 25° Celsius zijn.

Aanwezigheid invasieve exoten

Bamboe: binnen het plangebied groeit bamboe. Deze plantensoort wordt gezien als een invasieve exoot. Bamboe kan erg woekeren en bij geen of verkeerd beheer zeer grote oppervlaktes overnemen en hier een monocultuur vestigen. Hierdoor kunnen biotopen geheel worden overgenomen en verdwijnen. Dit heeft een slechte impact op de inheemse natuur. Bamboe kan zich snel ondergronds verspreiden. Bij beheer dient zorgvuldig te worden gewerkt. Het advies luidt om de planten met wortels en al grondig uit te graven. Bij bovengronds snoeien of maaien kan de plant namelijk ondergronds uitschieten.

Figuur 20: Invasieve exoot bamboe aanwezig in het oranje vlak.

8. Conclusie en advies

Dit hoofdstuk geeft de conclusie van de uitgevoerde onderzoeken met betrekking tot gebiedsbescherming en soortbescherming weer. Voor zowel de gebiedsbescherming als de soortbescherming wordt beschreven of vervolgstappen en/of het treffen van maatregelen noodzakelijk zijn.

8.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van beschermde natuurgebieden zoals Natura 2000-gebied of het NNN. De ingreep leidt niet tot een fysieke afname van oppervlakte aangewezen habitattypen in Natura 2000-gebieden of het NNN en heeft geen significant verstrend effect op aangewezen habitatsoorten

Effecten van stikstof op het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide zijn op voorhand niet uitgesloten maar door de grote afstand (>16km) zeer onwaarschijnlijk. Daardoor adviseren wij navraag te doen bij het bevoegd gezag of een stikstofberekening hier doelmatig is.

8.2 Soortbescherming

Naar aanleiding van de uitgevoerde natuurtoets kunnen de meeste soorten, die volgens verspreidingsgegevens voor kunnen komen in het plangebied, uitgesloten worden. Voor een aantal soorten geldt dat nader ecologisch onderzoek noodzakelijk is, voor andere soorten kan worden volstaan met mitigerende maatregelen. Een overzicht hiervan is weergegeven in onderstaande tabel. Voor een nadere toelichting van het nader onderzoek en de mitigerende maatregelen verwijzen wij naar Hoofdstuk 7.

Tabel 12: Overzicht van de onderzochte soort(groepen) en onderzoeksresultaten in relatie tot het vervolgtraject.

Soortgroep	Soort (wetenschappelijke soortnaam)	Vervolgtraject
Amfibieën	Rugstreeppad (<i>Epidalea calamita</i>)	Nader onderzoek
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest	Diverse algemene soorten	Mitigerende maatregelen
Broedvogels waarvan het nest jaarrond beschermd is (categorie 1 t/m 4)	Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	Nee
	Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	Nee
	Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Nee
	Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	Nee
	Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	Nee
	Huisvlieg (<i>Passer domesticus</i>)	Nader onderzoek
	Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	Nee
	Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	Nee
	Ransuil (<i>Asio otus</i>)	Nee
	Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	Nee
	Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	Nader onderzoek
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Nader onderzoek
	Kleine dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)	Nader onderzoek
	Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	Nader onderzoek
	Meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	Nader onderzoek
	Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)	Nader onderzoek
	Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Nader onderzoek

Soortgroep	Soort (<i>wetenschappelijke soortnaam</i>)	Vervolgtraject
Vlinders	Teunisbloempijlstaart (<i>Proserpinus proserpina</i>)	Nee
Zoogdieren	Boommarter (<i>Martes martes</i>)	Nee

9. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2023. Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming, versie 2.0 en 2.1, 2023, BIJ12, Utrecht.

BIJ12, 2024. Kennisdocumenten Soorten – Natuurbescherming, versie 1.1 en 2.0. 2024, BIJ12, Utrecht.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van LNV, 2022. Invasieve houtige planten in Nederland, veldgids. NVWA, Utrecht

Sovon Vogelonderzoek Nederland, december 2012. Notitie deskundigen bericht verstoring vogels

Van Uchelen, E., (2021). Bunzing, hermelijn en wezel; kleine roofdieren. KNNV Uitgeverij Zeist

Internetbronnen

www.bij12.nl

www.calculator.aerius.nl

www.floron.nl

www.floravannederland.nl

www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten

www.ndff-ecogrid.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Omgevingswet geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de biodiversiteit in het plangebied te verhogen en de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Een vleermuis eet zo'n 3.000 insecten per nacht. Een kolonie vleermuizen kan 50 tot 250 individuen groot zijn en soms nog groter. Zeker in gebieden met open water, waar dus veel muggen zijn, bewijst de vleermuis ons een grote dienst. Daarom wordt aanbevolen om, zowel bij nieuwbouw als bij renovatie, verblijfplaatsen voor vleermuizen in te bouwen.

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. De gangbare dikte van de spouw is bij nieuwbouw 10 tot 12 cm. Dat is in principe genoeg ruimte om én een goede isolatielaag aan te brengen én in een verblijfplaats voor vleermuizen te voorzien. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een ruimte van minimaal 3 cm diep te realiseren tussen de buitenmuur en het isolatiemateriaal. Zowel aan de buitenmuur als aan de isolatielaag moeten de vleermuizen kunnen hangen. Hiervoor kan de isolatielaag worden voorzien van een harde ruwe buiten laag en/of kunststof gaas worden aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 mm. Hierdoor hebben vleermuizen de mogelijkheid om zich vast te klampen. Zorg hierbij dat vleermuis mest zich niet in een kleine ruimte kan ophopen. Als de spouw voldoende ventileert droogt vleermuis mest geurloos uit en zorgt het niet voor problemen of overlast.

De toegang voor vleermuizen kan bestaan uit open stootvoegen, open voegen tussen gevelplaten, open voegen tussen muur- en dakdelen of uit speciale vleermuisstenen. Belangrijk is dat de invliegopeningen voor dwergvleermuizen 1,5 tot 2 cm breed zijn. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 cm. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 m hoogte bevinden en niet boven ramen, deuren of buitenverlichting geplaatst worden. Ook mag de aanvliegroute niet geblokkeerd worden door struiken of bomen.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het in metselen van vleermuisstenen een goed alternatief (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). De ruimte in een in metselsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam in metselstenen te koppelen, zodat een grotere verblijfplaats ontstaat. Daarnaast zijn allerlei creatieve oplossingen mogelijk. Zo kunnen delen van het gebouw worden voorzien van een (sier)boeibord, waarachter verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Ook kan een extra (voorzet) spouw worden aangebracht met vleermuisverblijfplaatsen, waarbij de oorspronkelijke spouw volledig geïsoleerd wordt.

Figuur 1: Voorbeeld van inmetzelstenen (bron: Vivarapro.nl)

Nokvorsten, dakoverstekken, boeiboorden en gevelbetimmering kunnen ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd (Figuur 2). De invliegopening dient ook hier tussen de 1.5 tot 2 cm breed te zijn. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn. Dit kan door het spannen van gaas of het insmeren met een dun cement/zand mengsel.

Figuur 2: Voorbeeld van toegankelijke boeiboorden (links) en nokvorst (rechts) (Bron: bouwnatuurinclusief).

Leefgebied

Naast verblijfplaatsen hebben vleermuizen binnen een straal van 5 km voldoende foerageergebied (jachtgebied) nodig. Deze jachtgebieden worden volgens een vaste route (vliegroute) bereikt. De gekozen jachtlocatie (en bijbehorende vliegroute) hangt af van het insectenaanbod en van de weersomstandigheden. Bij bijvoorbeeld harde wind kunnen alternatieve, meer beschutte plekken worden gebruikt om te foerageren. Het aanleggen van meer foerageergebied en vliegroutes zal de vleermuispopulatie in Nederland versterken. Voor de foerageergebieden is het van belang dat voldoende muggen aanwezig zijn. Dit kan gerealiseerd worden door het aanbrengen van water, wadi's en/of begroeide oevers met bijvoorbeeld rietkragen. Door beschutting aan te brengen, kost het de vleermuis minder energie om te jagen. Door een brede heg, hoog opgaand groen of een bomenrij aan te leggen ontstaan

windbeschutte plekken.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is slechts vier maanden per jaar in Nederland. Ieder jaar keren individuen terug naar nest als de voorgaande jaren. De gierzwaluw nestelt hierbij vaak onder dakpannen, nokvorsten en andere openingen. Bij zowel nieuwbouw als renovatie kunnen inmetSELstenen in de gevel en nestpannen op het dak worden ingebouwd. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt (Figuur 3).

Figuur 3: InmetSELstenen zichtbaar (links) en onzichtbaar (rechts) in de gevel verwerkt (bron: Vivarapro).

Nestpannen worden meestal afgeraden, omdat de temperatuur onder de dakpan al snel te hoog wordt (Figuur 4). Nestpannen kunnen alleen toegepast worden op daken waarbij voldoende ventilatie onder de dakpan aanwezig is, bijvoorbeeld van historische of monumentale gebouwen. Zodra daken geïsoleerd zijn, kan de warmte niet meer ontsnappen en wordt de temperatuur onder de nestpan te hoog.

Figuur 4: Nestpan voor de gierzwaluw (bron: checklist groen bouwen).

Indien inbouwstenen niet mogelijk zijn, is gevelbetimmering, overstekken en dakgootomlijstingen een goed alternatief (Figuur 5). De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd, ligt vaak in de schaduw en het is goed aan te vliegen door de soort. Gevelbetimmeringen zijn opgebouwd uit een raamwerk van latten die op de buitenmuur worden gemonteerd. In dit raamwerk wordt een prefab gierzwaluwkast geplaatst. Een nestgelegenheid bij een overstek en dakgootomlijsting is eenvoudig gemaakt door aan de onderzijde ovale

invliegopeningen aan te brengen van ten minste 3 x 6 centimeter. De binnenruimte achter de invliegopening meet bij voorkeur 15 x 15 x 50 cm en is vervaardigd van onbehandeld hout. Zorg hierbij voor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 m breed en 3 m hoog; bomen, vlaggenmasten e.d. mogen niet voor de invliegopening staan. Aanbevolen wordt om de invliegopening niet te plaatsen boven 'naar buiten openslaande ramen'.

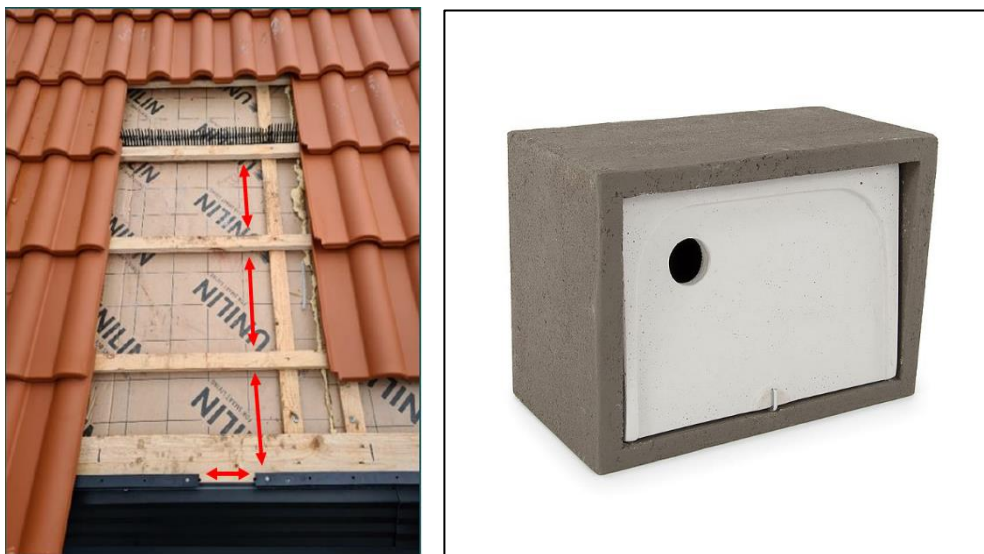

Figuur 5: Gevelbetimmering (links, bron Unitura) en nestgelegenheid in overstek (rechts, bron: checklist groen bouwen).

Huismus

De huismus is één van onze bekendste vogels, maar is in aantallen sterk afgenomen (50% van de broedparen zijn verdwenen sinds het begin van de jaren '80). Deze afname heeft te maken met het verlies aan nestgelegenheid én leefgebied. Het is voor de huismus dus heel belangrijk om nestmogelijkheden aan te bieden en daarnaast te zorgen dat de omgeving voldoet aan de overige eisen. Een groene omgeving welke voedsel en beschutting biedt is daarbij zeer belangrijk. Kale schuttingen en betegelde tuinen passen hier niet in en zijn mede verantwoordelijk voor de harde achteruit gang van de huismuspopulatie.

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot onder de vierde rij dakpannen. Als daarbij in de gootlat om de 50 cm openingen aanwezig zijn, wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus (Figuur 6). Hierbij heeft het de voorkeur om een dakvlak uit te kiezen die niet op het heetst van de dag beschenen wordt door de zon. Indien onder het dak geen ruimte beschikbaar is, kunnen ook voor de huismus neststenen in de gevel worden ingebouwd (Figuur 6).

Figuur 6: Vogelschoot onder de vierde rij dakpannen (links, bron: OZHZ) en inbouwneststeen voor de huismus (rechts, bron: Vivarapro).

Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand (binnen 50 m) voldoende dekking en voedsel aanwezig zijn in de vorm van hagen, heggen, groene wanden en dichte bomen en struiken die jaarrond groen blijven. Inheemse soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn, vuurdoorn, klimop, bruidssluier en vlier zijn hier heel geschikt voor. Ook rommelhoekjes met ruigte en/of bloemrijk grasland zijn noodzakelijk voor de huismus, hier vindt de huismus namelijk voedsel (zaden en kleine insecten).

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl